

kyně cizoložný poměr, a žádala proto potrestání obžalované pro přestupek §u 502 tr. zák., v případě pak, že by se cizoložství nedalo zjistiti, pro přestupek podle §§ 5 a 525 tr. zák. Okresní soud ve Dvorcích uznal rozsudkem ze dne 3. září 1926 obžalovanou vinnou přestupkem proti veřejné mravnosti podle §§ 5 a 525 tr. zák., vzav na základě průvodního řízení za dokázáno, že obžalovaná měla v době od 1. května do konce května 1926 s manželem soukromé obžalobkyně styky, mající podklad sexuální a tak daleko jdoucí, že jeho manželka byla nucena dovolávati se pomoci soudu. K odvolání obžalované krajský jako odvolací soud v Olomouci rozsudkem ze dne 21. října 1926 změnil rozsudek prvního soudu a obžalovanou osvobodil podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby; důvody odvolacího rozsudku obsahují toliko tuto jedinou větu: »Podle přesvědčení soudu odvolacího není tu vůbec skutkové podstaty §u 525 tr. zák., neboť soukromá obžalobkyně není příbuznou obžalované a nejedná se o případné porušení věrnosti manželství v rámci rodiny, totiž se strany obžalované.«

Tímto stručným a ne zcela jasným odůvodněním projevuje odvolací soud patrně názor, že přestupku porušení manželské věrnosti podle §u 525 tr. zák. mohou se dopustiti pouze osoby svazkem manželským spojené a nikoliv osoby třetí. Odvolacímu soudu jest přisvědčiti potud, pokud měl na mysli právní zásadu, že jen manželé jsou navzájem povinni manželskou věrností, takže jen jeden manžel může oproti druhému porušiti povinnost věrnosti. Důsledkem této zásady je ovšem, že podmětem tohoto trestného činu může býti jen jeden z manželů; zásada sama však nijak nevylučuje, že na přestupku porušení manželské věrnosti může býti účastněna třetí osoba jako spoluvinník neb účastník. Platí tu všeobecné zásady o spoluvinně a účastenství podle §§ 5 a 239 tr. zák., a trestní zákon nemá ustanovení, vylučujícího platnost zásad stanovených v §u 5 tr. zák. při přestupku §u 525 tr. zák., pokud tento se vztahuje na porušení manželské věrnosti (srov. rozhodnutí č. 3003 víd. nejv. soudu). Jest tedy právní názor, na němž spočívá rozhodnutí stolice odvolací, právně mylným a v důsledku toho i osvobozující rozsudek zmatečným podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Bylo proto zmatečnou stížností generální prokuratury ve smyslu §u 33 tr. ř. vyhověti a podle §§ 292 a 479 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Čís. 2846.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Proti zákonu (§§ 7 a 11 zákona) může se prohřešiti i ten, kdo jedná v zastoupení, v zájmu nebo ve prospěch osoby jiné.

Pokud dlužno za měřítko přiměřenosti prodejní ceny (přídělové mouky) uznati jen cenu nabývací a není přípustno, dovolávati se cen běžných, tržních.

Pro pletichy (§ 11 čís. 4 zákona) provozované obchodováním přídělové mouky jest nerozhodno, že na trhu byla dostatečná nabídka mouky uherské i americké.

Pro otázku, zda veřejný zájem vyžaduje výkon trestu (§ 3 odst. třetí zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.), jest rozhodnou doba vynesení rozsudku (usnesení o podmíněném odsouzení), nikoliv doba spáchání trestných činů.

(Rozh. ze dne 9. července 1927, Zm I 625/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 11. září 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem pletich podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přečinem předražování podle §u 7 odst. třetí téhož zákona, a zamítl v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž byl obžalovaným povolen podmíněný odklad výkonu trestu na svobodě na dobu dvou roků.

D ů v o d y:

Zmatku podle čís. 4 §u 281 tr. ř. dovolává se zmateční stížnost pro zamítnutí důkazního návrhu při hlavním přelíčení. Především dlužno vytknouti, že se obsah důkazního návrhu, jak jest uveden ve zmateční stížnosti, nekryje s obsahem, vyznačeným v protokolu o hlavním přelíčení. Pro zrušovací řízení je však rozhodujícím jedině obsah jednacního protokolu podle §u 271 tr. ř., o jehož opravu nebo doplnění stěžovatelé nežádali. Podle záznamů jednacního protokolu zněl návrh v ten smysl, by byly přečteny »zápisy o dotyčných schůzích představenstva konsumu, z nichž prý vychází, že na popud centrály v Praze mohlo družstvo prodávati chlebovou mouku za ceny běžné na úhradu diferencí, vzniklých nákupem mouky vařivé«. Tento návrh byl právem zamítnut. Již ve zrušovacím nálezu nejvyššího soudu ze dne 27. května 1926, č. j. Zm I 27/26 bylo vysloveno, že je lhostejno, z jaké pohnutky obžalovaní jednali a že zejména bylo nepřipustno, by ztráty, utrpěné při prodeji jiného zboží, nahražovali vyššími prodejními cenami zboží, získaného za ceny nízké. Jsouť popud a pohnutka, z jakých k závadnému jednání došlo, pro přičitatelnost jednání právně bezvýznamné a nezakládají žádného z omluvných důvodů výlučně uvedených v §u 2 tr. zák. Rovněž nevyklučuje svobodu a volnost rozhodnutí pachatelova, že popud vyšel od někoho jiného. O tom, že B. jako zaměstnanec a K. jako předseda družstva byli usnesením představenstva vázáni a že byli prostými vykonavateli vůle nadřízených orgánů družstva, nevedli podle jedině rozhodujících záznamů protokolu o hlavním přelíčení důkazu a proto není jejich stížnost přípustná. Nehledíc k tomu, je tím uplatňována okolnost nezávažná. Ani v §u 11 čís. 4 ani v §u 7 zákona o lichvě nečiní se rozdíl, v jaké úloze se ten který pachatel účastnil trestné činnosti, zda jako držitel zboží nebo jako zřízenec, zmocněnec nebo jinak. Že i takovéto osoby mohou býti podměttem oněch trestných činů, je zřejmo také z ustanovení §u 24 zákona o lichvě, kde se mluví o případech, kde pro předražování jest odsouzen zřízenec, zmocněnec, zástupce nebo jiný orgán

podniku. Může se proto proti zákonu prohřešiti i ten, kdo jedná v zastoupení, v zájmu a ve prospěch osoby jiné, což vyplývá jasně z povšechného výrazu »kdo« (§§ 7 a 11) a zejména ze slov, použitých v §u 7 »dává ji (přemrštěnou cenu) sobě nebo jinému poskytnouti nebo slibovati«. O obžalovaných vychází ze spisů a i rozsudek to zjišťuje, že byli vedoucími, hlavními a rozhodujícími činiteli družstva a že závadné prodeje uskutečňovali sami ve vzájemném dorozumění. Nelze proto o nich za to míti, že byli prostými vykonavateli vůle nadřízených orgánů družstva, aniž projevíli vlastní vůli a uplatnili své vlastní rozhodnutí; a jen za tohoto předpokladu mohla by přijíti v úvahu jejich beztrestnost.

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. označuje zmatečnou stížnost nesprávným názor soudu, že co do otázky přemrštěnosti ceny, požadované za prodávanou mouku, jest rozhodující jen cena nabývací. Byla prý v době, kdy obžalovaní prodávali mouku z příkazu a usnesení představenstva, cena jimi požadovaná levnější, než běžná cena trhov. Stížnost neobstojí. V naznačeném zrušovacím nálezu zdůraznil nejvyšší soud, že také objektivní skutkovou podstatu předražování vyloučil první soud nesprávně, poněvadž pro odpověď na otázku, zda je prodejní cena mouky v souzeném případě zřejmě přemrštěná čili nic, nezáleží na tom, jaká byla tržní (běžná) cena mouky v letech 1921 až 1922, a že takovým měřítkem tu může býti jedině cena nabývací 1 Kč 60 h. Podle toho vyslovil zrušovací soud, že v tomto konkrétním případě, nikoli všeobecně a zásadně je rozhodující cena nabývací. Touto směrnici řídil se nalézací soud všim právem. Stížnost zapomíná, že v souzeném případě šlo o přidělovou mouku státem obhospodařovanou, kterou stát mnohem dráže platil než zač ji spotřebitelům dodával, a že mouka ta byla určena pouze pro spotřebu členů konsumního družstva, že ji však obžalovaní jakožto činovníci družstva proti tomuto určení a proti stanovám společenstva rozprodávali pod rukou a podloudně po vagonech různým firmám a živnostníkům, kteří nebyli členy konsumu a tudíž neměli práva na tuto mouku, a to za cenu daleko vyšší, než byla cena nákupní. Za tohoto stavu věci dlužno arci za měřítko přiměřenosti ceny prodejní uznati jen cenu nabývací a není přípustno, dovolávati se cen běžných, tržních, které se vyvíjely v příčině zboží z volného obchodování nevyločeného, nebo které v době státního hospodaření moukou byly důsledkem pokoutních snah předražovacích. Je-li pak zjištěno, že prodejní cena obžalovanými požadovaná a přijatá převyšovala nabývací cenu dvoj- až trojnásobně, je tím prokázána zřejmá přemrštěnost prodejní ceny, jak to bylo rovněž zdůrazněno již v onom zrušovacím rozhodnutí. Vzhledem k tomu je nemístným přirovnání ve zmatečnou stížnosti, že, kdyby se měl uznati názor prvního soudu správným, dopustil by se lichvy i ten, kdo by dostal mouku darem, prodal ji však za nižší cenu, než byla cena běžná a v obchodě obvyklá. Popírá-li zmatečnou stížnost způsobnost pletich obžalovaným za vinu kladených, stupňovati cenu předmětů, stačí rovněž poukázati na stanovisko ve zrušovacím náleze již zaujaté a na to, že v souzeném případě nastalo skutečné stupňování cen. Aby účinek trestné činnosti pleti-

chářské se jevil nebo byl způsobilým jeviti se ve vlivu na utváření se cen dotyčného druhu zboží na trhu vůbec, se ke skutkové podstatě ple-tich nevyžaduje; stačí způsobilost zvyšovati cenu právě toho zboží, s kterým bylo protizákonně obchodováno. V důsledku toho je neroz-hodno, že, jak stížnost tvrdí, byla na veřejném trhu nabízena spousta mouky uherské a americké zcela volně, a že cena obžalovanými byla nižší ceny bursovní. Neboť pro tento případ záleží pouze na tom, že šlo o mouku přidělovou, státem obhospodařovanou, tedy z volného obchodu vyloučenou a že proto nebylo přípustno činiti ji předmětem volného, ziskuchtivosti neseného obchodování, zvláště když byla určena jen pro členy konsumu k vlastní jich potřebě a z této příčiny státem dodávána za cenu mnohem nižší, než byla cena nákupní, a když podle neodporovatelného a zmateční stížností nenapadeného zjištění rozsud-kového byl v letech 1921 a 1922 citelný nedostatek mouky a chlebovin, takže vykořisťování této hospodářské tísně přičilo se zákonu. Bezdů-vodnou zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti,

Pokud jde o výrok, jímž byl obžalovaným povolen podmíněný odklad výkonu trestu na svobodě, dlužno souhlasiti s názorem nalézacího soudu, že s hlediska §u 3 odst. třetí zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. jest pro otázku, zda vyžaduje veřejný zájem výkonu trestu, rozhodná doba nynější, t. j. doba vynesení rozsudku, pokud se týče usnesení o podmíněném odsouzení a nikoli doba spáchání trestných činů, neboť jen podle nynějších poměrů lze spolehlivě posouditi, zda je ve veřejném zájmu nezbytně potřebí, by uložený trest byl skutečně vykonán, či zda se lze bez porušení veřejného zájmu spokojiti pouhou pohrůzkou trestu. Ježto pak v nynější době, kdy v řádném zásobování obyvatelstva potravinami a zejména moukou nastaly již dávno pravidelné poměry, skutečně již není veřejného zájmu, jenž by vyžadoval výkonu trestu na svobodě, a ježto oba obžalovaní jsou dosud zachovali a požívají dobré pověsti, dlužno souhlasiti s nalézacím soudem v tom, že již pouhá pohrůzka uloženým trestem na svobodě bude obžalovaným pro budoucnost dostatečnou výstrahou a že lze důvodně očekávati, že povedou nadále pořádný život. Bylo tudíž odvolání státního zastupi-telství zamítnouti.

Čís. 2847.

Trestný čin podle §u 209 tr. zák. (§§ 487, 488 tr. zák.) jest dovršen přednesením určitých stížností proti určitým osobám.

(Rozh. ze dne 9. července 1927, Nd II 96/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl v trestní věci proti Cyrilu B-ovi pro zločin utrhaní na cti ve sporu o příslušnost mezi zemským trestním soudem v Brně a krajským soudem v Chrudimi podle §u 64 tr. ř. takto: Příslušným je krajský soud v Chrudimi.